

Plan pracy koła wyrównawczego z języka polskiego dla klas III

Koło wyrównawcze zostało utworzone z myślą o tych uczniach klasy III, którzy mają trudności z opanowaniem treści programowych. Przyczyny owych trudności bywają zwykle różne: słabe zdolności, lekceważący stosunek do obowiązków szkolnych, bądź niska samoocena.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom tych rodziców, którzy na spotkaniach z wychowawcami i nauczycielami przedmiotów prosili o zorganizowanie dodatkowych zajęć swoim dzieciom podjęłam więc decyzję o bezpłatnym prowadzeniu koła języka polskiego.

Zajęcia będą się odbywały w każdy czwartek po siódmej lekcji. Liczba zainteresowanych uczniów nie musi być stała, choć najkorzystniej byłoby właśnie dla nich, aby uczestniczyli w zajęciach cały rok.

Program zajęć został opracowany po zdiagnozowaniu poziomu wiedzy uczniów, którzy wyrazili chęć uczęszczania na zajęcia i po konsultacji z nauczycielami uczącymi w tych klasach; bowiem tylko w dwóch klasach spośród pięciu klas III lekcje języka polskiego prowadzę ja.

Cele koła wyrównawczego:

1. Wzmocnienie wiary ucznia w swoje możliwości oraz poczucie odpowiedzialności za własny rozwój.
2. Pomoc w rozpoznawaniu swoich słabych stron.
3. Pomoc w kształtowaniu umiejętności interpretowania dzieł literackich.
4. Pomoc w rozwijaniu sprawności komunikacyjnych stosownych do sytuacji.
5. Uczenie syntetyzowania i porządkowania poznanego materiału.
6. Pomoc w utrwalaniu nawyków samokształceniowych.
7. Wspomaganie rozwoju kultury językowej i uwrażliwienie na piękno mowy ojczystej.
8. Rozbudzenie zainteresowań wybitnymi dziełami z zakresu literatury i sztuki.

Planowane osiągnięcia:

1. Sprawne i świadome posługiwanie się różnymi odmianami polszczyzny mówionej w zależności od sytuacji komunikacyjnej.
2. Komponowanie dłuższych, spójnych wypowiedzi.
3. Praca redakcyjna nad tekstem własnym i cudzym.
4. Przekształcanie tekstu własnego i cudzego; streszczanie, skracanie, rozwijanie, cytowanie.
5. Eliminowanie niewłaściwego użycia środków powodujących niejednoznaczne wypowiedzi.
6. Wypowiadanie się w podstawowych formach gatunkowych: rozprawka, recenzja, esej, interpretacja utworu literackiego.
7. Rozumienie tekstów o różnym stopniu komplikacji.
8. Dostrzeganie wartości charakterystycznych dla różnych epok.
9. Umiejętność czytania ze zrozumieniem dzieł literackich.
10. Stosowanie podstawowych pojęć z poetyki w analizie utworów literackich.

Program zajęć:

W programie zajęć koła wyrównawczego nie znajdują się konkretne tytuły utworów i tematy prac pisemnych. Dobierane one będą zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami ucznia.

W ramach zajęć planuję:

- analizę kilku utworów poetyckich oraz wykorzystanie kaset video z przykładami analizy;
- omówienie dwu lektur spoza kanony obowiązkowego (wybranych przez uczniów);
- napisanie czterech prac samodzielnych i wnikliwą ich analizę;
- analizę tekstów publicystycznych.

Sprawozdanie

Na zajęciach koła starałam się uświadomić uczniom, że człowiek zdobywa wiedzę przede wszystkim poprzez język. To właśnie nauczanie języka ojczystego tworzy fundament ogólnego rozwoju ucznia.

Znaczną część naszych zajęć poświęciłam na wspólne zmaganie się z tekstami o kulturze, literaturze i języku, a więc czytania i rozwiązywania zaproponowanych przez autorów zadań. Ćwiczenia te służyły kształceniu umiejętności analitycznego czytania.

Starałam się dobierać teksty tak, by ich treść związania była tematycznie z tymi partiami historii literatury, które poznają uczniowie w czasie edukacji. Różnicowałam również poziom trudności zadań, by dostosować je do możliwości percepcyjnych uczniów. Próbowałam uzmysłwić uczniom, że tego typu zajęcia należy traktować jak przedmaturalny trening. Dla niektórych z nich może to być bowiem przysłowiowa "deska ratunku".

Przed przystąpieniem do analizy tekstu uczniowie otrzymywali wskazówki co powinni zrobić, aby sprostać zadaniom związanym z rozumieniem tekstu:

1. bardzo uważnie przeczytać tekst, koncentrując się na jego treści;
2. po przeczytaniu spróbować odpowiedzieć sobie na ważne pytania: "Jaki jest temat tekstu?", "Czym autor chciał zainteresować czytelnika?";
3. zwrócić uwagę na sposób zaprezentowania treści, czyli styl tekstu i środki językowe;
4. spróbować określić formę wypowiedzi, znowu odpowiadają na pytania: "Czy to jest esej, reportaż, rozprawa...";
5. przystąpić do rozwiązywania zadań, bardzo uważnie czytając polecenia (od właściwego zrozumienia polecenia zależy w dużej mierze poprawność wypowiedzi);
6. przed sformułowaniem odpowiedzi sprawdzić czy w poleceniu jest sugestia na temat formy odpowiedzi, np. Odpowiedz w formie jednego zdania... Odpowiadając, powinieneś zachować wymaganą formę odpowiedzi;
7. precyzować myśli w sposób bardzo konkretny i logiczny, bez nadmiaru słów, sloganów, gadulstwa i przepisywania zadań z tekstu;
8. sprawdzić jakości formułowanych odpowiedzi, poprawiając ewentualne błędy;

Po serii takich ćwiczeń część uczniów z większym optymizmem patrzyła na swoje możliwości i szanse.

Wiele uwagi poświęciliśmy analizie dzieł literackich.

Barierą nie do pokonania wydaje się być niechęć do czytania utworów z kanonu lektur. Wszechobecne ściągi i streszczenia pozornie ułatwiają pracę uczniom, skutecznie zniechęciły do sięgania po piękne, lecz często poważne objętościowo dzieła.

Słabi uczniowie nie nadążają z przyswojeniem wszystkich treści programowych, nie umieją też rozplanować sobie pracy. Jedno z naszych spotkań poświęciłam metodom skutecznego uczenia się.

Najbardziej martwi mnie jednak fakt, że grono uczniów słabych stanowią Ci, którzy lekceważą swoje obowiązki. Potwierdzeniem tego jest uczestnictwo w zajęciach koła wyrównawczego chodzili, gdyż tak chcieli rodzice, wychowawcy. Sami nie robili wiele, aby pomóc sobie.

Analiza tekstów poetyckich ujawniła strach uczniów przed publicznymi wystąpieniami. Często myśleli poprawnie, trafnie odczytywali intencje autora, określali konwencje literackie i typowe dla niej środki artystyczne, jednak nie mieli odwagi wstać i mówić o tym na forum klasy. Bali się ośmieszenia przed kolegami, skarcenia przez nauczyciela, nie wierzyli we własne możliwości.

Pisemne prace uczniów posłużyły jako materiał do analizy typowych błędów. Zwracaliśmy uwagę, w jaki sposób eliminować niewłaściwe użycie środków powodujących niejednoznaczność wypowiedzi.

Uczniowie sami doszli do wniosku, że na ich języku mści się to, iż nie czytają lektur i mają ubogi zasób słownictwa. Domowe prace twórcze wykonują także niedbale, zwykle na dzień przed upływem wyznaczonego terminu (1 tydzień lub 2 tygodnie).

Starałam się też uzmysłwić uczniom, że każda ich wypowiedź ustna i pisemna zostanie oceniona pod względem zgodności z tematem, wartości merytorycznej, kompozycji i kultury języka.

W toku rocznych zajęć udało mi się zrealizować wszystkie zaplanowane cele. Zależało mi mocno na tym, aby uczniowie mieli świadomość, że brak systematycznej pracy, rzadki udział w lekcji, nieprzeczytane lektury, nieuzasadnione nieobecności w szkole mszczą się na nich najbardziej.

Po konsultacji z koleżankami doszłyśmy do wniosku, że zajęcia były przydatne. Uczniowie czuli się pewniej na lekcjach, chętniej zabierali głos. Niestety byli też i tacy, którzy swoją szansę zmarnowali.

Na ostatnich zajęciach zrobiłam ankietę, wyniki, której potwierdzały moje wcześniejsze opinie o uczniach. Na pytanie o przydatności zajęć wszyscy odpowiedzieli twierdząco.

Ankieta

1. Czy zajęcia koła wyrównawczego były potrzebne?
2. Czego dowiedziałeś się o sobie?
3. W czym upatrujesz przyczynę swoich niepowodzeń szkolnych?
4. Jakie wnioski wyciągnąłeś na przyszłość?

mgr Zofia Korycka
Bielsk Podlaski listopad 2001r.